

Yksilöllisyys vai yhteneväisyys?

Laadullinen sisällönanalyysi ekofeminismin eri muodoista Plan International Suomen
politiikkasuosituksissa

Valtio-opin
kandidaatintutkielma

Laatija:
Ida Tuikka

20.2.2025
Turku

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Valtio-oppi

Tekijä: Ida Tuikka

Otsikko: Yksilöllisyys vai yhteneväisyys? Laadullinen sisällönanalyysi ekofeminismin eri muodoista Plan International Suomen politiikkasuosituksissa

Ohjaaja: Yliopistonlehtori Anna Kronlund

Sivumäärä: 27 sivua

Päivämäärä: 25.1.2025

Ilmastokriisi koskettaa kaikkia, mutta erityisesti naisia ja tyttöjä ympäri maailmaa. Tähän ongelmaan ovat puuttuneet kansalaisjärjestöt – kuten esimerkiksi Plan International Suomi –, jotka sekä tarjoavat informaatiota että toimintasuosituksia ilmastopolitiikan päättävälle osapuolille. Samaan aikaan kun järjestettiin ensimmäiset ilmastokokoukset, nousi feminismin toinen aalto ja sen myötä myös ekofeminismi, joka käsittelee luonnon ja naisten välistä yhteyttä. Yhdistän siis tässä tutkielmassa ekofeministisen teorian sekä laadullisen sisällönanalyysin, joiden avulla tarkastelen lastenoikeusjärjestö Plan International Suomen politiikkasuosituksia tasa-arvon ja ilmastokriisin näkökulmista.

Tässä kandidaatintutkielmassa tutkin, mitkä ja miten eri ekofeminismit näkyvät Plan International Suomen kahden eri raportin politiikkasuosituksissa. Raportit käsittelevät ilmastokriisin ja tasa-arvon välistä yhteyttä. Käytän metodina teorialähtöistä sisällönanalyysiä, jolle olen laatinut luokittelurungon Carolyn Merchantin teoksen *Radical Ecology: The Search for a Livable World* pohjalta. Teoreettisena viitekehystenä toimii siis Merchantin määrittämä ekofeminismi ja sen eri muodot, joita ovat kulttuurinen, liberaali sekä sosiaalinen ja sosialistinen ekofeminismi. Näiden avulla tutkin, miten Plan International Suomi toteuttaa ekofeminismiä raporteissaan ja toiminnassaan laajemmin ilmastopolitiikan kontekstissa.

Analyysin keskeisin tulos on, että eniten Plan International Suomen raporttien politiikkasuosituksissa ja sitä kautta järjestön toiminnassa laajemmin näkyy liberaali ekofeminismi. Myös kulttuurinen ekofeminismi on kuitenkin suuressa roolissa. Siksi onkin tärkeää pohtia, onko tutkimuksen kohteena olevalle järjestölle tärkeämpää naisten ja tyttöjen aseman vahvistaminen eli yksilöllisyys kulttuurisen ekofeminismin tavoin vaiko mahdollisuuksien tasa-arvon painottaminen eli yhteneväisyys liberaalin ekofeminismin tavoin.

Avainsanat: ekofeminismi, Plan International Suomi, kansalaisjärjestöt, ilmastokriisi

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Ekofeminismi teoreettisena viitekehyksenä	3
2.1	Kulttuurinen ekofeminismi	4
2.2	Liberaali ekofeminismi	5
2.3	Sosiaalinen ja sosialistinen ekofeminismi	7
3	Tasa-arvo ilmastopolitiikassa	9
3.1	Ilmastokriisin epätasa-arvoiset vaikutukset	9
3.2	Kansalaisjärjestöjen toiminta ilmastokriisissä	10
3.3	Plan International Suomi	11
4	Teorialähtöinen sisällönanalyysi metodina	14
5	Plan International Suomen raportit aineistona	17
5.1	Politiikkasuositukset: ilmasto-oikeudenmukaisuus	18
5.2	Raportti tasa-arvosta ilmastokriisissä	18
6	Analyysi ekofeminismin eri teemoista suhteessa Plan International Suomen politiikkasuositukseen	20
7	Johtopäätökset	26
	Lähteet	

1 Johdanto

Tasa-arvon ja ilmastokriisin harvoin ajatellaan liittyvän toisiinsa ja tasa-arvonäkökulman sisällyttäminen ilmastopolitiikkaan on ollut tähän mennessä heikohkoa. Tästä huolimatta eri kansalaisjärjestöt ovat tehneet paljon työtä sen eteen, että naisten ja tyttöjen oikeudet tulisivat myös näkyviin ja kuuluviin luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen, ympäristönsuojelun sekä ilmastonmuutoksen torjunnan ohella ilmastopolitiikassa. Koko maailmaa koskettava ilmastokriisi ja siihen liittyvät naisten ja tyttöjen oikeudet ovatkin tärkeitä tutkimuskohteita, sillä naiset ja tytöt kärsivät ilmastokriisistä epäsuhtaisesti verrattuna miehiin ja poikiin heidän ollessa jopa 14 kertaa suuremmassa riskissä kuolla sään ääriolosuhteissa miehiin ja poikiin verrattuna. (Gaard 2015, 23.)

Ilmastokriisi on puhuttanut paljon viime vuosina. Sen vaikutukset ulottuvat laajalle ja vaarana on maapallon elinkelpoisuuden menettäminen. Ilmastonmuutos eli maapallon keskilämpötilan nousu on kiihtynyt teollisen vallankumouksen alettua 1700-luvulla ja ilmastokriisistä voidaan puhua, kun vaarana on ihmisoikeuksien menettäminen ilmastonmuutokselle. Yhdistyneiden kansakuntien määrittelemiä ihmisoikeuksia ovat esimerkiksi oikeus elämään ja terveyteen sekä oikeus veteen ja sanitaatioon, jotka kaikista heikoimmassa asemassa ja ilmastonmuutoksen kannalta vaarallisimmilla alueilla olevat ihmiset ovat vaarassa menettää ilmastokriisin seurauksena. (Amnesty 2024.)

Ilmastonmuutokseen aiheuttamiin vaaroihin on havahduttu jo 1970-luvun loppupuolella, sillä tuolloin voidaan katsoa ilmastopolitiikan jo alkaneeksi (Euroopan parlamentti 2018). Kyseistä aikaa leimasi lisäksi myös feminismin toinen aalto, jolloin feministit tarkastelivat kriittisesti naisten ja miesten eriytyntä asemaa yhteiskunnassa (UN Women 2022). Tuolloin sai alkunsa myös ekofeminismin käsite, jossa tarkasteltiin sekä naisten asemaa että ympäristön välistä yhteyttä. Tämän tutkielman kannalta ekofeminismi on teoriana hedelmällinen, sillä se auttaa hahmottamaan, miten ilmastokriisi voidaan ratkaista kaikille oikeudenmukaisesti. Lisäksi se auttaa avaamaan toisinaan epäselväksi jäänyttä tasa-arvon käsitettä.

Tutkielman teoreettisena viitekehyksenä jo 1970-luvulla tunnetuksi tehty käsite ekofeminismi kuvastaakin sitä, kuinka luonnon tuhoaminen sekä naisten alistaminen ovat kietoutuneet toinen toiseensa. Aiemmin ekofeministit keskittyivät lähinnä yksittäisten pienempien alueiden ympäristökriisien torjuntaan sekä naisten asemaa vahvistamiseen minkä vuoksi onkin tärkeää tarkastella aihetta nykypäivän laajemmassa, koko globaalia yhteiskuntaa läpileikkaavassa

ilmastokriisin kontekstissa (Federici 2022, 66–67). Tässä tutkielmassa tarkastelen kolmea ekofeminismin pääsuuntausta yhteydessä aineistooni: kulttuurista, liberaalia sekä sosiaalista ja sosialistista ekofeminismiä.

Kyseisessä teorialuvussa käytän pääasiallisesti alkuperäislähteitä ekofeminismistä ja sen eri suuntauksista puhuttaessa, sillä tuossa luvussa olennaisinta on tuoda esiin ekofeminismin teoriasuuntauksen ydin. Päälähteenäni teorialuvussa toimiikin Carolyn Merchantin teos, jossa hän luokittelee ekofeminismin suuntauokset neljään eri luokkaan, joista itse olen yhdistänyt kaksi yhdeksi luokaksi. Myöhemmin esimerkiksi kertoessani aiheen aiemmasta tutkimuksesta hyödynnän lähempänä nykypäivää olevia lähteitä, jotka ovat tärkeitä tämän tutkielman kannalta juuri ilmastokriisin kontekstissa.

Koska ilmastokriisi iskee siis kovimmin erityisesti tyttöihin ja naisiin, ovat monet kansainväliset järjestöt toimineet tämän ongelman ratkaisemiseksi. Yksi näistä järjestöistä on kansainvälinen lastenoikeusjärjestö Plan International Suomi, joka on keskittynyt erityisesti tyttöjen oikeuksien edistämiseen, minkä lisäksi järjestö tekee humanitaarista työtä ympäri maailmaa (Plan International Suomi 2025). Tämän tutkielman kohteena ja aineistona toimiikin Plan International Suomen tuottamat ilmastokriisiin ja tasa-arvoon liittyvät raportit ja erityisesti niiden politiikkasuositukset. Nämä Plan International Suomen raportit välittävät informaatiota sekä samalla pyrkivät saamaan muutosta aikaan, mikä tekee tästä järjestöstä erityisen hedelmällisen tutkimuskohteen.

Tarkastelen raportteja laadullisen sisällönanalyysin keinoin ekofeminismin eri muotojen näkökulmista ja muodostan kokonaisvaltaisen käsityksen siitä, kuinka ekofeminismi näkyy Plan International Suomen toiminnassa ja erityisesti mikä tai mitkä eri ekofeminismeistä näkyvät siinä eniten. Vastaan tässä tutkielmassa siis tutkimuskysymykseen: “miten ja mitkä ekofeminismit näkyvät Plan International Suomen raporteissa?”. Ensin esittelen kolme eri ekofeminismin teoriasuuntausta, joiden jälkeen keskityn aiheen aiempaan tutkimukseen erityisesti kansalaisjärjestöjen ja Plan Internationalin näkökulmista, mitä seuraa metodin ja aineiston esittely. Kahdessa viimeisessä luvussa kokoan havaintoni yhteen ja tarkastelen niitä ekofeminismin eri muotojen sekä aiemman tutkimuksen kautta.

2 Ekofeminismi teoreettisena viitekehyksenä

Ekofeminismi terminä tuli alunperin tietoisuuteen Françoise d'Eaubonnen vuoden 1974 teoksessa *Le Féminisme ou la mort* (engl. *Feminism or death*) (Warren 1994, 1). Toisaalta myös *Äänettömän kevään* (engl. *Silent Spring*) kirjoittajaa Rachel Carsonia pidetään ekofeminismin luoja, sillä kyseisen teoksen ilmestyttyä vuonna 1962 ekofeministiset ideat alkoivat kiertää Carsonin painottaessa sitä, että ympäristönsuojelu on moraalinen velvollisuus. Carsonin teosta *Äänetön kevät* voidaan siis pitää ei vain ekofeministisen liikehdinnän vaan koko ympäristöliikkeen alullepanijana. (Federici 2022.) Tässä tutkielmassa en kuitenkaan keskity ympäristöaktiivien saati ekofeministien nostamiin lukuisiin pienempiin ympäristöongelmiin, vaan ilmastokriisiin, sillä se on yksi aikamme suurimmista haasteista ja siitä myös aineistoni eli Plan International Suomen raportit kertovat pääasiallisesti.

Ekofeminismi on termi, jonka alle mahtuu monia erilaisia suuntauksia. Kaikki ekofeminismit kuitenkin keskittyvät sen tutkimiseen, miten ja miksi naisia alistetaan sekä luontoa tuhoetaan ja miten nämä kaksi asiaa liittyvät toisiinsa. (Warren 1994, 1.) Monen ekofeministin mukaan tuo linkki naisten alistamisen sekä luonnon tuhoamisen välillä on patriarkaattinen maailmankuva (Davion 1994, 9–10). Patriarkaatile ei ole vain yhtä yksiselitteistä määritelmää, mutta yleisellä tasolla se tarkoittaa miesten valtasuhdetta naisiin, jossa miehet hallitsevat naisia. Lisäksi patriarkaatin on kerrottu tarkoittavan sitä seksuaalista hierarkiaa, joka ilmentyy naisen rooleissa muun muassa äitinä ja kodinhoitajana (Beechey 1979, 66–67.)

Lisäksi nais- ja luontoyhteyttä korostetaan ekofeminismissä ja sen sisälle mahtuu pohdintoja myös lapsista, rodusta ja luokasta (Warren 1994, 1). Tässä tutkielmassa en kuitenkaan keskity kyseisiin eri pohdintoihin, vaan tarkastelen aineistoani ilmastokriisin ja tasa-arvon välistä yhteyttä käsitellen, sillä toinen aineistona käyttämäni raporteista keskittyy yksinomaan tasa-arvoon ilmastopolitiikassa, kun toinen taas antaa politiikkasuosituksia feminististä ulko- ja ilmastopolitiikkaa varten. Ekofeminismi ja sen eri muodot auttavat tarkastelemaan ja erittelemään sekä tasa-arvon laajaa käsitettä että sitä, miten ilmastokriisi voidaan ratkaista mahdollisimman oikeudenmukaisesti, minkä takia ekofeminismi sopii juuri ilmastokriisin ja tasa-arvon välisen yhteyden tutkimiseen.

Janet Biehl (1991, 11) on kuitenkin kritisoinut ekofeminismiiä siitä, että naisen “luonto” tai biologia, jota monet ekofeministit käyttävät analyysissaan erottamaan naiset arvoiltaan enemmän ekologisina on juuri se, jonka takia naisia on alistettu. Toisin sanoen liian monet

ekofeministit Biehlin mielestä käyttävät naisten persoonallisuuden piirteitä niinä ominaisuuksina, jotka erottavat naiset miehistä ja joita miehet ovat puolestaan käyttäneet alistaakseen naisia. Toisaalta osa ekofeministeistä puolestaan uskoo nais-luontoyhteyden olevan sosiaalisen konstruktion tuote, ei biologian, ja osa ekofeministeistä jopa omaksuu molemmat käsitykset sekä biologiasta että sosiaalisesta konstruktiosta, mikä on Biehl mukaan ristiriitaista. (Biehl 1991, 11–19.)

Käytän tässä kandidaatin tutkielmassani kolmea ekofeminismin suuntausta: kulttuurista ekofeminismia, liberaalia ekofeminismia sekä sosiaalista ja sosialistista ekofeminismia. Carolyn Merchant on luokitellut nämä teoksessaan *Radical Ecology: The Search for a Livable World*, jossa hän kertoo liberaalien ekofeministien pyrkivän vaikuttamaan ympäristönsuojeluun sekä luonto-ihmissuhteeseen olemassaolevien instituutioiden kautta esimerkiksi uusia lakeja muodostamalla, kun taas kulttuurinen ekofeminismi pyrkii vapauttamaan sekä luonnon että naiset patriarkaatin kahleista. Sosiaalinen ja sosialistinen ekofeminismi puolestaan tarkoittaa Merchantin mukaan sitä, että sen analyysi pohjautuu kapitalistiseen patriarkaattiin ja että se pyrkii sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen. (Merchant 1992, 184.)

Vaikka Merchant puhuukin sosiaalisen ja sosialistisen ekofeminismin puolesta eniten teoksessaan, keskityn tässä tutkielmassa kuitenkin itse tasapuolisesti näihin kaikkiin kolmeen ekofeminismin eri aspektiin, jotta tutkimus olisi monipuolista ja aineiston käyttö mahdollisimman laaja-alaista. Lisäksi vaikka Merchant itse erottaakin teoksessaan sosiaalisen ja sosialistisen ekofeminismin luokat toisistaan, olen itse kuitenkin päättänyt yhdistää ne. Tämä johtuu siitä, että erot näiden kahden luokan välillä ovat todella pieniä ja molemmissa olennaista on juuri kapitalismin kritiikki.

2.1 Kulttuurinen ekofeminismi

Kulttuurisessa ekofeminismissä keskeistä on patriarkaatin käsite, joka kulttuurisesti suuntautuneiden ekofeministien mukaan sitoo niin naiset kuin luonnonkin alisteiseen asemaan. Patriarkaatissa väheksytään niitä ominaisuuksia, jotka luokitellaan naissukupuoleen kuuluviksi. Kulttuurisessa ekofeminismissä sen sijaan annetaan painoarvo näille ominaisuuksille, jotka läpi eri kulttuurien sekä historian ovat tehneet naisesta naisen. Näihin ominaisuuksiin lukeutuu muun muassa hoiva, tunteellisuus sekä intuitiivisuus. (Carlassare 2000, 93–95.)

Carolyn Merchantin mukaan (1992, 190) länsimaisessa kulttuurissa sekä naiset että luonto ovat olleet sekä toisiinsa liitettyjä että aliarvostettuja. Naisen kehon, fysiologian ja psykologian vuoksi naiset ovat sidottuja menstuaatioon ja lasten kantamiseen ja heistä huolehtimiseen, kun taas miehet ovat fysiologiansa puolesta vapaampia esimerkiksi matkustamaan, sotimaan ja osallistumaan politiikkaan. Kulttuurisille ekofeministeille tie ulos tästä epätasapainosta on suora poliittinen toiminta, jolla vapautetaan sekä naiset että luonto patriarkaatin kahleista. Usein kulttuurinen ekofeminismi nähdään myös anti-tieteellisenä ja anti-teknologisenä ja kulttuurisessa ekofeminismissä juhlistaankin naisen ja luonnon välistä yhteyttä esimerkiksi muinaisin jumalatarrituaalein. Hengellisyys nähdään siis sekä henkilökohtaisen että sosiaalisen muutoksen välineenä. (Merchant 1992, 190–194.)

Myös kulttuurisella ekofeminismillä on kritiikkinsä. Esimerkiksi ajatus siitä, mitä miehet tekevät planeetalle on automaattisesti paha ja mitä naiset tekevät planeetalle on automaattisesti hyvää, on joidenkin kriitikoiden mukaan huono argumentti, sillä myös miehet voivat välittää luonnosta. Lisäksi Merchantin mukaan (1992, 194) kulttuurinen ekofeminismi ei tarjoa kapitalismin kritiikkiä toisin kuin sosiaalinen ja sosialistinen ekofeminismi eikä se tartu köyhyyteen tai rasismiin, minkä vuoksi todellinen sosiaalinen muutos kulttuurisen ekofeminismin keinoin ei olisi mahdollista. (Merchant 1992, 190–194.)

Lisäksi väite siitä, että naiset olisivat tavalla tai toisella lähempänä luontoa tai paremmin yhteydessä siihen, sitoo naiset patriarkaatin valta-asemaan ja siten myös rajoittaa koko ekofeminismin pätevyyttä ja vaikuttavuutta (Archambault 1993, 20–21). Toisin sanoen kulttuuriset ekofeministit siis keskittyvät patriarkaatin purkamiseen kuitenkin samalla liittäen naiset ja luonnon yhteen juuri patriarkaatin kehittämällä tavalla, eli väittämällä, että naiset ovat paremmin yhteydessä luontoon. Tämä johtuu siitä, että kulttuuriset ekofeministit keskittyvät sukupuolierojen esiintuomiseen ja naiseuden juhlistamiseen, vaikka toiset feministiset liikkeet yrittävät juuri kaventaa sukupuolieroja ja tuoda naiset samalle viivalle miesten kanssa, mistä pääosin siis kulttuurisen ekofeminismin kritiikki johtuukin.

2.2 Liberaali ekofeminismi

Liberaali ekofeminismi juontaa juurensa liberaaliin politiikan teoriaan, jossa ajatellaan, että ihminen on rationaalinen agentti, joka maksimoi toimintansa hyödyn aina itselleen. Lisäksi

kapitalismi nähdään optimaalisimpana mahdollisena talousjärjestelmänä kehitykselle ja individualismi eli yksilökeskeisyys on tärkeässä asemassa liberaalissa teoriassa. Liberaalit feministit puolestaan ovat argumentoineet sen puolesta, etteivät naiset eroa miehistä rationaalisina agenteina ja että naisten poisjättäminen koulutuksesta ja taloudellisista mahdollisuuksista on estänyt heitä ymmärtämästä potentiaaliaan ihmiselämän jokaisella osa-alueella. (Merchant 1992, 189–190.)

Toisaalta liberaalia feminismiä on kritisoitu siitä, että miehet määrittävät yhteiskunnassa sen standardin, johon naistenkin tulisi pyrkiä. Toisin sanoen siis maskuliinisia piirteitä arvostetaan feminiinisten piirteiden yli. Liberaaliin feminismiin kuuluu siis se, että maskuliiniset ominaisuudet nähdään neutraalina, johon naisten tulisi pyrkiä ja tämä on se ajatus, johon osa liberaalin feminismin kritiikistä kohdistuu. (Tong ja Botts 2018, 33–36.) Lisäksi liberaalia feminismiä on kritisoitu siitä, että se keskittyy vain valkoisiin heteronaisiin (Tong ja Botts 2018, 36–37), eli että se jättää analyysistään pois intersektionaalisuuden eli moninaisuuden aspektin.

Liberaaleille ekofeministeille (kuten myös liberalismille yleisesti ottaen) ympäristön ongelmat puolestaan johtuvat liian nopeasta luonnonvarojen hyödyntämisestä ja epäonnistuneesta yrityksestä reguloida torjunta-aineita ja muita ympäristösaasteita. Siispä liberaalit ekofeministit näkevät lainsäädännön, tieteen ja luonnonsuojelun parhaimpina keinoina torjua ympäristöhaittoja. Tasa-arvoiset mahdollisuudet naisille päästä samanlaiseen koulutukseen kuin miehet toimimaan esimerkiksi lainsäätäjinä ja tieteilijöinä nähdään taas parhaimpana tapana toimia luonnonsuojelun puolesta ja samalla edistää tasa-arvoa. Toisin sanoen tällä tavalla naiset voivat siis päästä biologiaansa liitetystä sosiaalisesta stigmasta ja liittyä miesten mukaan luonnonsuojelun edistämiseksi. (Merchant 1992, 189–190.)

Toisaalta monet liberaalit (eko)feministit tai ylipäätään naiset, jotka toimivat luonnonsuojelun puolesta eivät halua itseään kutsuttavan feministeiksi, sillä he näkevät feminismi-termin radikaalina ja uskovat, että sellaisen termin käyttäminen voisi leimata liiaksi heidän pitkän aikavälin tavoitteitaan. (Merchant 1992, 189–190.) Nimenomaan liberaalia ekofeminismiä on puolestaan kritisoitu usein sen liian optimistisesta luottamuksesta hallintoon, joka varmistaisi sen tason ympäristönsuojelun, joka heijastaa sitä, kuinka naiset kokevat luonnon ja arvostavat sitä (Allison 2017).

Tärkeintä liberaaleille ekofeministeille on siis toisin sanoen edistää luonnonsuojelua instituutioiden kautta sekä taata mahdollisuuksien tasa-arvo kaikille sukupuolesta riippumatta.

Erona kulttuuriseen ekofeminismiin siis on se, että sukupuolieroja pyritään liberaalissa ekofeminismissä tasoittamaan, kun taas kulttuurisessa ekofeminismissä niitä pyritään juuri korostamaan ja sitä kautta murtamaan patriarkaattinen maailmankuva.

2.3 Sosiaalinen ja sosialistinen ekofeminismi

Sosiaaliset ja sosialistiset ekofeministit visioivat yhteiskunnan uudelleenjärjestämistä inhimillisiksi hajautetuiksi yhteisöiksi. Sosiaalisten ja sosialististen ekofeministien mukaan vain lopettamalla kaikki valtasuhteet saadaan yhteiskunnasta ekologinen, jossa yksikään valtio tai kapitalistinen talous ei alista luontoa omaksi hyödykseen. Sosiaalinen ja sosialistinen ekofeminismi lupaakin siis vapauttaa sekä naiset että luonnon kaatamalla sellaiset taloudelliset ja sosiaaliset hierarkiat, jotka muuntavat kaikki elämän aspektit markkinayhteiskunnaksi. (Merchant 1992, 194.)

Toisin kuin liberaalit ekofeministit, jotka pyrkivät tasoittamaan sukupuolieroja, sosiaaliset ja sosialistiset ekofeministit myöntävät erot miesten ja naisten välillä. Tästä huolimatta sosiaaliset ja sosialistiset ekofeministit, toisin kuin kulttuuriset ekofeministit, eivät tunnusta näiden erojen sisältävän sellaista hierarkiaa, joka asettaisi naisen olemaan suuremmassa yhteydessä luontoon kuin miehen, vaan he ajattelevat, että sekä miehet että naiset ovat kyvykkäitä ekologiseen eettisyyteen, joka perustuu huolehtivaisuuteen. (Merchant 1992, 195.)

Kuten marxilainen feminismi, sosialistinen feminismi olettaa, että epäinhimillinen luonto on perusta kaikelle elämälle ja että sen tarjoama materiaali on välttämätöntä ihmiselämän ylläpitämiselle. Luonto nähdään siis sosiaalisessa ja sosialistisessa ekofeminismissä aktiivisena subjektina, ei passiivisena objektina, jota ihminen voi alistaa. Täten ihmisten tulisi siis luoda kestävä suhde luontoon. (Merchant 1992, 195–196.)

Lisäksi monet ekofeministit kannattavat sosialistista ekofeminismää, sillä toisin kuin radikaali tai marxilainen feminismi, se analysoi ja pyrkii hajottamaan sorron monilla eri akseleilla, ei vain sukupuoli- tai luokka-akselilla. Sosialistiset feministit myös uskovat, että kaikki alisteiset valtasuhteet, mukaan lukien niin kapitalismi, patriarkaatti kuin myös imperialismi ovat kaikki ekologisesti tuhoisia ja kestäättömiä. Toisin sanoen se, mitä sosialistiset ekofeministit tuovat lisää sosialistiselle feminismille, on patriarkaattisen kapitalismin aiheuttaman luontokadon osoittaminen. (Carlassare 1999, 91–93.) Toisaalta samaan tapaan kuin liberaalia

(eko)feminismiä, myös sosiaalista ja sosialistista (eko)feminismiä on kritisoitu siitä, kuinka se sivuuttaa intersektionaalisuuden eli moniperustaisen syrjinnän ja alistamisen. Täten siis sosiaalinen ja sosialistinen ekofeminismi saattaa ohittaa esimerkiksi rasismia, seksuaalisuuden ja vammaisuuden, vaikkakin se ottaa huomioon monet muut eri sarron akselit. (Gordon 2016, 340–354.)

3 Tasa-arvo ilmastopolitiikassa

Tähän mennessä ilmasto- ja tasa-arvopolitiikan yhteensovittamista on käytännössä lähestytty vain siitä näkökulmasta, kuinka suuri osa naisista osallistuu ilmastopolitiikkaan. Naisten osallisuutta ilmastopolitiikassa on pyritty kasvattamaan, vaikka se on jäänyt joissain tapauksissa melko pieneksi, vaihdellen kymmenestä prosentista 56 prosenttiin, kun puhutaan eri ilmastopimukseen kuuluvista elimistä. (Moring ym. 2021, 10.) Tasa-arvonäkökulmaa ei siis toisin sanoen ole otettu huomioon muuten kuin naisten edustuksellisuuden ja osallisuuden näkökulmista ilmastoasioista päättävissä pöydissä.

Alber ja Roehr (2006, 20) ovat kuitenkin tutkineet sitä, onko ilmastopolitiikka parempaa, kun yhä suurempi osa naisista osallistuu siihen. Vaikkei heidän tutkimustuloksensa tätä suoraan osoittaneet, tutkimukseen osallistuneet kunnat ja kaupungit kuitenkin uskoivat, että suurempi naisten edustuksellisuus kunnallisessa ilmastopolitiikassa toisi erilaisen lähestymistavan luonnon- ja ilmastonsuojeluun. Tämä johtuu osallistujien mukaan siitä, että naisilla on sukupuolirooliensa, kiinnostuksenkohteidensa ja vastuidensa takia erilaiset prioriteetit kuin miehillä. Siksi kävikin ilmi, että tutkimukseen osallistuneiden mielestä naisilla oli kokonaisvaltaisempi lähestymistapa ilmastopolitiikkaan, jossa otettaisiin intersektionaalisuus ja eri ihmisten eri elämäntilanteet paremmin huomioon. (Alber ja Roehr 2006, 20.) Täten voidaan siis todeta, että vaikka tasa-arvo ilmastopolitiikassa on keskittynyt toistaiseksi vain naisten osallisuuteen ja edustuksellisuuteen siinä, voivat naiset tällöin yhä enenevässä määrin tuoda itselleen tärkeiksi kokemia arvoja ja teemoja mukaan ilmastopolitiikkaan ja sitä kautta myös kasvattaa tasa-arvonäkökulman huomioonottamista siinä.

3.1 Ilmastokriisin epätasa-arvoiset vaikutukset

Ilmastokriisi on vaikutuksiltaan epätasa-arvoinen, sillä naiset ja tytöt kärsivät luonnonkatastrofien ja sään ääriolosuhteiden vaikutuksista enemmän kuin miehet ja pojat. Erityisen haavoittuvassa asemassa ovat köyhät naiset ja tytöt, joilla ei välttämättä ole keinoja selvitä ilmastonmuutoksen aiheuttamista sään ääriolosuhteista. Naiset ja tytöt myös tutkitusti kärsivät enemmän köyhyydestä kuin miehet ja pojat, mikä asettaa naiset ja tytöt epätasa-arvoiseen asemaan heihin verrattuna. (Huyer ym. 2020, 572.) Esimerkiksi maailman

köyhimmästä miljardista ihmisestä naisia ja tyttöjä on 70 prosenttia (Gaard 2015, 23). Koska vähävaraisilla ihmisillä ei ole hyviä mahdollisuuksia selvitä ilmastonmuutoksen aiheuttamista sään ääriolosuhteista, joutuvat he varakkaampia ihmisiä useammin kärsimään ilmastokriisin negatiivisista vaikutuksista. Näin ollen tytöt ja naiset siis kärsivät ilmastonmuutoksesta ja sen aiheuttamista sään ääriolosuhteista ja luonnonkatastrofeista miehiä ja poikia enemmän.

Myös intersektionaalinen eli moninaisuuden näkökulma tulee esille, kun tarkastellaan ilmastokriisin epätasa-arvoisia vaikutuksia: ilmastonmuutoksesta on siis hankalampi selvitä, mikäli ihmistä kohtaavat muutkin kasautuvat tekijät kuin pelkkä sukupuoli. Esimerkiksi edellämainittu köyhyys sekä myöskin alkuperäiskansatausta vaikuttaa heikentävästi ihmisen kykyyn selvitä ilmastonmuutoksen aiheuttamista sään ääriolosuhteista. (Järviö 2022.) Näiden kasautuvien tekijöiden sekä epätasa-arvoisten vaikutusten vuoksi ilmastopolitiikan teemaksi onkin siis noussut yhä useammin nimenomaan naisten ja tyttöjen oikeudet. Lisäksi ilmastokriisin epätasa-arvoiset vaikutukset ovat myös syy sille, miksi kansalaisjärjestöt, kuten esimerkiksi Plan International Suomi, ovat tuoneet naisten ja tyttöjen oikeuksia ilmastopolitiikassa ja -työssä yhä voimakkaammin esille.

Naiset myös kärsivät sukupuoliroolinsa myötä enenevässä määrin ilmastokriisin vaikutuksista. Kuivilla alueilla, kuten Saharan eteläpuolisessa Afrikassa, naiset ja tytöt vastaavat usein esimerkiksi veden hakemisesta, johon voi kulua päivästä jopa yli tunti (World Bank Group 2024). Kotityöt – joista naiset pääosin vastaavat jopa viisi tuntia päivässä enemmän kuin miehet –, vedenhaku ja lastenhoito usein estävätkin naisia ja tyttöjä kouluttautumasta ja ansaitsemasta rahaa, mikä puolestaan pitää naiset köyhydessä ja estää heitä parantamasta omaa yhteiskunnallista asemaansa. (Naisten Pankki 2021.) Näin naiset eivät myöskään pääse vaikuttamaan heitä koskettaviin asioihin kuten esimerkiksi ilmastopolitiikkaan, vaikka heidän osallistumisensa ilmastopolitiikkaan toisi erilaisia ja kenties parempia tuloksia, kuten edellä osoitin.

3.2 Kansalaisjärjestöjen toiminta ilmastokriisissä

Kansalaisjärjestöillä, kuten kansalaisyhteiskunnalla kokonaisuudessaan, on tärkeä rooli yhteiskunnassa. Kansalaisjärjestöt ovat tärkeitä toimijoita sosiaalisesti ja taloudellisesti niin kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla. Ne muun muassa tarjoavat tieteellistä

informaatiota, vaihtoehtoisia poliittisia menettelytapoja sekä apua kansainvälisten sopimusten toimeenpanossa sekä monitoroinnissa. On kuitenkin muistettava, että kansalaisjärjestöt kokonaisuudessaan ovat epäyhtenäinen ryhmä, sillä ne eroavat toisistaan esimerkiksi intressien ja toimintatapojen perusteella. Olennaisin esimerkki tästä on elinkeinoelämän järjestöt, jotka edistävät tiettyä taloudellista tai teollista näkökulmaa, kun taas vaikkapa ympäristöjärjestöt pyrkivät edistämään ympäristönsuojelua. Usein elinkeinoelämän järjestöillä ja ympäristöjärjestöillä onkin vastakkaisia näkemyksiä. (Giorgetti 1998, 118–137.)

Tämän tutkielman kohteena oleva järjestö Plan International Suomi on oman määritelmänsä mukaisesti poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton lastenoikeus- ja humanitaarinen järjestö (Plan International Suomi 2025). Täten voidaan siis määritellä, että Plan International Suomi ei ole elinkeinoelämän järjestö, sillä se ei aja teollista tai taloudellista näkökulmaa työssään. Toisaalta se ei ole myöskään ympäristöjärjestö, vaikka se auttaakin humanitaarisissa kriiseissä, kuten vaikkapa ilmastokriisin aiheuttamissa luonnonkatastrofeissa.

Kansalaisjärjestöillä, tai kolmannen sektorin järjestöillä, kuten Kagan ja Dodge (2023, 871–891) kirjoittavat, ei ole samanlaista laillisen voimankäytön mahdollisuutta ja samanlaisia resursseja vastata ilmastokriisin aiheuttamaan uhkaan ja luonnonkatastrofeihin, kuten maailman eri hallituksilla usein on. Siitäkin huolimatta näillä järjestöillä on kuitenkin tärkeä rooli esimerkiksi julkisen sekä yksityisen sektorin painostamisessa toimintaan ilmastokriisin vaikutusten minimoimiseksi sekä kaikista haavoittuvaisimpien ryhmien suojelussa ilmastokriisin uhatessa, kuten esimerkiksi tämän tutkielman kohteena oleva Plan International tekee. (Kagan ja Dodge 2023, 885–886.)

Aiemmin osoitin, että tytöt ja naiset kärsivät kaikesta eniten köyhyydestä ja ovat sitä kautta alttiimpia ilmastokriisin negatiivisille vaikutuksille miehiin ja poikiin verrattuna. Tämän vuoksi tutkielman kohteena oleva Plan International toteuttaa kolmannen sektorin järjestönä yhtä sen tärkeimmistä tehtävistä, eli juuri haavoittuvaisimpien ryhmien suojelua. On kuitenkin tärkeää tutkia, miten tähän tavoitteeseen eli haavoittuvaisimpien ryhmien (Plan International Suomen tapauksessa tyttöjen) suojelemiseen nämä kansalaisjärjestöt ilmastokriisissä pyrkivät ja juuri siihen kysymykseen pyrin tulevissa luvuissa vastaamaan.

3.3 Plan International Suomi

Plan International perustettiin vuonna 1937 ja Suomessa järjestön toiminta alkoi vuonna 1998. (Plan International Suomi 2025.) Tärkeää tämän tutkielman kannalta on ottaa huomioon, mitkä tavoitteet ohjaavat Plan International Suomen toimintaa ja miten järjestö niihin pyrkii. Vaikka nimenomaan järjestön Suomen toiminnasta ei ole vielä paljoa tutkimustietoa, hyödynnän tässä alaluvussa ja tutkielmassa laajemmin kuitenkin Plan Internationalista tehtyä kansainvälistä tutkimusta (ks. esim. Khlebnikova 2021 ja Potvin & Cayen 2023).

Plan International Suomen vuosien 2022–2027 strategiasta käy ilmi, että järjestön työ etenkin tasa-arvon ja ilmastokriisin kontekstissa tukeutuu vahvasti Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteisiin (Plan International Suomi 2022). Toisin sanoen Plan Internationalin työskentelyä ohjaa siis vahvasti Yhdistyneet kansakunnat eli valtioidenvälinen kansainvälinen järjestö, jonka yksi perustavoitteista on estää köyhyyttä edistäen samalla ihmisoikeuksien toteutumista (Yhdistyneet Kansakunnat 2024).

Kun YK edistää ihmisoikeuksia laajemmin, on Plan International itse keskittynyt pääsääntöisesti tyttöjen oikeuksien edistämiseen, sillä esimerkiksi humanitaarisissa kriiseissä, kuten ilmastokriiseissä, etenkin köyhässä asemassa olevat tytöt ovat alttiimpia kriisien negatiivisille vaikutuksille (Huyer ym. 2020, 572). Toisaalta YK ja Plan International ovat keskeisesti sidoksissa toisiinsa, sillä Plan International hakee liberaalin ekofeminismin periaatteiden tavoin muutosta instituutioiden, kuten juuri YK:n kautta. Pelkästään jo tämän havainnon perusteella voitaisiin todeta, että Plan International Suomen toiminta kokonaisuudessaan on liberaalia ekofeminismia.

Tästä esimerkkinä on Plan Internationalin aloitteesta syntynyt ja lopulta YK:n vuonna 2011 julistama kansainvälinen tyttöjen päivä (Plan International Suomi 2025). Tyttöjen päivä syntyi Plan Internationalin kansainvälisestä Koska olen tyttö -kampanjasta, jossa lähdettiin liikkeelle tasa-arvosta koulutuksen ja samanarvoisen kohtelun kautta. Myöhemmin seuraavassa Plan Internationalin kansainvälisessä Girls Get Equal -kampanjassa oli keskeistä saada tyttöjen ääni kuuluviin. (Khlebnikova 2021, 85.)

Myös Digital Empowerment for Girls -kampanjassa, jonka Plan International lanseerasi vuonna 2018, keskeistä oli tyttöjen mahdollisuuksien lisääminen esimerkiksi ammatin hankkimiseen sekä terveydestä huolehtimiseen. Potvin ja Cayen (2023, 66–68) kuitenkin argumentoivat, että pelkän voimaannuttamisen avulla Plan International pyrkii tekemään tytöistä taloudellisen ja sosiaalisen muutoksen agentteja eli toimijoita. Lisäksi kirjoittajat selittävät, että tämä Plan Internationalin luoma narratiivi vahvistaa käsityksiä tytöistä

autonomisina yksilöinä, jotka voivat saavuttaa mitä vain sen sijaan, että tytöt tarvitsisivat kuitenkin kollektiivista toimintaa murtaakseen sukupuoleensa kohdistuneita esteitä laajemmalla tasolla, johon esimerkiksi sosiaalinen ja sosialistinen ekofeminismi voisi vastata. (Potvin ja Cayen 2023, 66–68.) Onkin ristiriitaista, että samaan aikaan Plan International järjestönä pyrkii systeemiseen muutokseen instituutioiden tasolla ja laaja-alaisella vaikuttamistyöllään, kun taas toisaalta osassa sen kampanjoita pyritään vain vaikuttamaan tyttöihin itseensä, jotta he pystyisivät itse murtamaan sukupuoleensa kohdistuneet ennakkoluulot sekä toimintatavat, jotka estävät heitä elämästä tasa-arvoista elämää poikiin ja miehiin verrattuna.

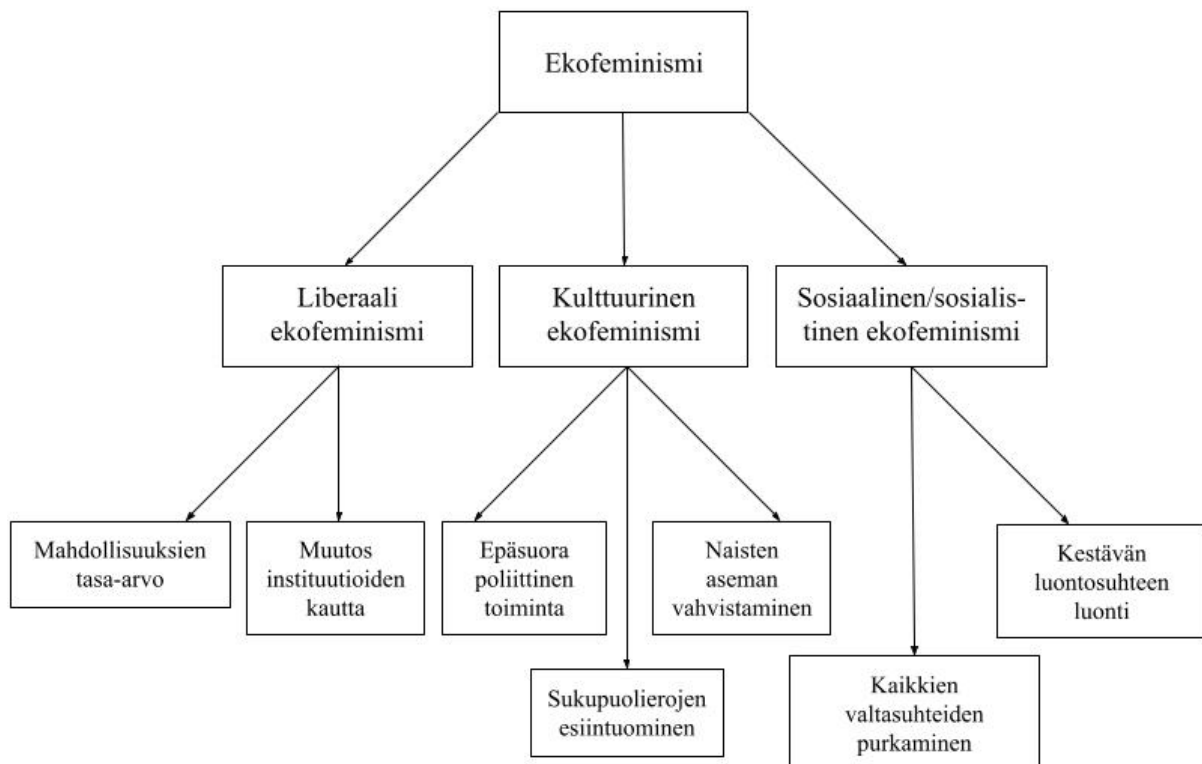
4 Teorialähtöinen sisällönanalyysi metodina

Metodina tässä tutkielmassa käytän laadullista sisällönanalyysiä. Sen tavoitteena on muodostaa kokonaisvaltainen kuva tutkittavasta ilmiöstä, tässä tapauksessa ekofeminismin eri suuntauksista suhteessa aineistoon, eli Plan International Suomen raportteihin tasa-arvosta ja ilmastokriisistä. Lisäksi hyödynnän Margrit Schreierin QCA:ta (engl. *Qualitative Content Analysis*), mutta noudatan QCA:n periaatteita vain löyhästi, sillä metodini painottuu enemmän teorialähtöiseen sisällönanalyysiin kuin QCA:han. QCA:ta voidaan nimittäin käyttää joissain tapauksissa täysin omana metodinaan sen yhdistäessä piirteitä niin kvalitatiivisista kuin kvantitatiivisista metodeista (Schreier 2012, 36).

Laadullinen sisällönanalyysi käsittää sisälleen siis kolme eri analyysimuotoa, joista tähän tutkielmaan olen valinnut teorialähtöisen sisällönanalyysin. Tuomi ja Sarajärvi kuvaavat, että teorialähtöinen analyysi “nojaa johonkin tiettyyn teoriaan, malliin tai auktoriteetin esittämään ajatteluun” (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 110). Elon ym. (2022, 218) mukaan sekä teorialähtöisessä eli deduktiivisessa lähestymistavassa että aineistolähtöisessä eli induktiivisessa lähestymistavassa muodostetaan luokittelumatriisi, joka ohjaa tutkimuksen kulkua. Luokittelumatriisi perustuu tässä tutkielmassa kuitenkin aiemmin muodostettuun ekofeministiseen teoriaan, kun taas aineistolähtöisessä analyysissä luokittelurunko muodostettaisiin itsenäisesti aineiston pohjalta tehtyihin havaintoihin perustuen (Elo ym. 2022, 218). Tässä tutkielmassa teoriana, jonka varaan analyysi rakentuu, toimii siis ekofeminismi ja sen kolme eri suuntausta.

Analyysirunkoni toisin sanoen perustuu Carolyn Merchantin esittämille ekofeminismin suuntauksille, joita ovat siis kulttuurinen, liberaali sekä sosiaalinen ja sosialistinen ekofeminismi. Kulttuurinen ekofeminismi pyrkii siis tuomaan naisten ja miesten väliset erot esille ja juhlistamaan naiseutta sekä siihen liitettyjä negatiivisessa valossa esitettyjä piirteitä. Liberaali ekofeminismi puolestaan pyrkii tasoittamaan miesten ja naisten välisiä eroja ja pyrkii parantamaan sekä naisten että luonnon tilannetta olemassaolevien instituutioiden kautta. Sosiaaliset ja sosialistiset ekofeministit taas myöntävät erot miesten ja naisten välillä, mutta ottavat tarkastelun kohteeksi myös kapitalistisen järjestelmän, joka heidän mielestään on sidottu patriarkaattiin, joka sekä alistaa naisia että tuhoaa luontoa. (Merchant 1992, 188–196.)

Eri ekofeminismien tarkastelulla aineistosta siis osoitan, näkyvätkö ekofeminismiin liitetyt teemat Plan International Suomen raporteissa. Lisäksi vielä erotan, mikä tai mitkä kolmesta eri tarkasteltavasta ekofeminismistä ilmenee aineistossa eniten eli toisin sanoen mikä ekofeminismi ohjaa Plan International Suomen työtä laajemmassa mittakaavassa. Teen tämän taulukoimalla aineistosta löydettyjä ilmauksia koodausrunгон avulla, joka on esitetty alla.

Kuva 1. Koodausrunko (Tuikka, 2024)

Ekofeminismin olen luokitellut teorialukuni mukaisesti kolmeen eri alakategoriaan, eli liberaaliin ekofeminismiin, kulttuuriseen ekofeminismiin sekä sosiaaliseen ja sosialistiseen ekofeminismiin. Vaikka sosiaalisen ja sosialistisen ekofeminismin sisällä on pieniä nyanssieroja, päätin kuitenkin yhdistää ne samaan luokkaan, sillä pääosin niissä puhutaan samoista aiheista. Näitä aiheita ovat siis esimerkiksi kapitalismin suhde patriarkaattiin, kyseisten valtasuhteiden purkaminen sekä kaikkien sukupuolten kestävän luontosuhteen luominen ja ekologinen eettisyys.

Kulttuuriseen ekofeminismiin puolestaan luokittelin epäsuoran poliittisen toiminnan, jota esimerkiksi hengellisyys edustaa, naisten aseman vahvistamisen sekä sukupuolierojen esiintuomisen. Nämä alakategoriat ja niistä etenkin sukupuolierojen esiintuominen ovat ominaista kulttuuriselle ekofeminismille, sillä esimerkiksi liberaalissa ekofeminismissä sukupuolieroja pyritään nimenomaan kaventamaan. En kuitenkaan tehnyt sukupuolierojen kaventamisesta omaa alateemaa liberaalille ekofeminismin teemalle, sillä mahdollisuuksien tasa-arvo mielestäni pyrkii nimenomaan tähän tavoitteeseen.

On kuitenkin huomattava, että osa eri ekofeminismien alateemoista nivoutuu yhteen tai että aineistosta tutkittavat ilmaukset ovat yhdistettävissä moneen eri alaluokkaan tai jopa eri ekofeminismien alakategorioihin. Esimerkiksi tietty ilmaus aineistossa voidaan luokitella sekä alakategoriaan “mahdollisuuksien tasa-arvo” että “naisten aseman vahvistaminen”, sillä naisten aseman vahvistamisella pyritään saamaan aikaan mahdollisuuksien tasa-arvoa. On siis osittain hankalaa tehdä eroa eri alaluokkien välille, jotka tavalla tai toisella pyrkivät kenties samaan tavoitteeseen. Ekofeminismin luokittelurungolla on kuitenkin mahdollisuus analysoida tarkemmin eri tasa-arvoon liitettyjä teemoja ja sitä kautta saada kokonaisvaltainen kuva siitä, mitkä tavoitteet ohjaavat Plan International Suomen toimintaa. Lisäksi ekofeministisen teorian avulla on mahdollisuus selvittää, mikä on oikeudenmukaisin tapa selättää ilmastokriisi.

5 Plan International Suomen raportit aineistona

Suomessa Plan International Suomi keskittyy koulutukseen ja kasvatukseen kestävän kehityksen, lasten oikeuksien ja tasa-arvon näkökulmista sekä tukee nuoria paikallisessa ja globaalissa vaikuttamisessa. Lisäksi järjestö tekee humanitaarista työtä kriisi- ja katastrofialueilla. (Plan International Suomi 2025.) Tässä tutkielmassa tarkoitukseni on tarkastella tasa-arvoon ja ilmastokriisiin liittyvän raportin ”Tasa-arvo ilmastokriisissä – miten Suomi voi edistää tasa-arvoa kansainvälisessä ilmastopolitiikassa” sekä Plan International Suomen luomien politiikkasuositusten ”Turvaa ja tasa-arvoa – Suositukset tasa-arvon edistämiseksi Suomen ulkopoliitikassa” perusteella, mitä ekofeminismin teemoja Plan International Suomi tuo esille näissä raporteissa ja erityisesti niiden politiikkasuosituksissa ja sitä kautta työssään laajemmin.

Toisaalta on huomioitava, että vaikka aineistossa otetaankin kantaa ilmastopolitiikkaan tyttöjen ja nuorten naisten oikeuksien edistämisyhtymien vuoksi, ei aineisto kata kaikkea, mikä liittyy kansalaisjärjestöihin ja ilmastopolitiikkaan. Plan International Suomen tuottamat raportit ja politiikkasuositukset, joita tässä tutkielmassa tarkastelen eivät siis toisin sanoen ole keskittyneet ilmasto- ja tasa-arvopolitiikan tutkimukseen. Sen sijaan raporteissa on selkeä agenda välittää informaatiota sekä herättää lukija toimimaan naisten ja tyttöjen oikeuksien sekä kestävän kehityksen puolesta. Laajemmalla tasolla raporttien politiikkasuosituksilla, joita tässä tutkielmassa tarkastelen, pyritään yhteiskunnalliseen muutokseen. Ne viestivät usein olemassaoleville instituutioille ja päättäjille suoraan. Joissain tapauksissa Plan International Suomen kaltaiset raportit voivat herättää myös laajempaa julkista keskustelua, mutta nämä raportit ovat selkeästi suunnattuja ilmastopolitiikasta päättäjille osapuolille. Tämä käy ilmi esimerkiksi jo Karoliina Tikan ”Turvaa ja tasa-arvoa” -raportin saatesanoista, jossa puhutaan juuri johtajuudesta ulkopoliitikassa (Lyytikäinen 2023, 3).

Lisäksi on huomioitava, että toinen aineisto on huomattavasti pienempi kuin toinen. Poliitiikkasuosituksiin erityisesti Suomen ulkopoliitikassa keskittynyt aineisto on rajattu koskemaan vain ilmasto-oikeudenmukaisuuden osiota, kun taas tasa-arvoa ja ilmastokriisiä käsittelevä raportti politiikkasuosituksineen on otettu käsittelyyn kokonaisuudessaan. Pyrin kuitenkin tarkastelemaan molempia raporteja tasapuolisesti, vaikka toisessa niistä onkin vähemmän luokiteltavaa aineistoa.

5.1 Poliittikasuosituksset: ilmasto-oikeudenmukaisuus

Tarkastelun kohteeksi valittu toinen raporteista “Turvaa ja tasa-arvoa – Suositukset tasa-arvon edistämiseksi Suomen ulkopoliitikassa” käsittelee Plan International Suomen luomia poliittikasuosituksia Suomen ulkopoliitikkaan. Raportin ensimmäinen käsittelyosio tarkastelee sellaisia ulkopoliitikan periaatteita, joiden tarkoituksena on edistää tasa-arvoa. Toinen osuus käsittelee puolestaan niitä tarvittavia askelia, jotka täytyy ottaa huomioon tehtäessä yhä tasa-arvoisempaa ulkopoliitikkaa. Kolmas osio taas käsittelee eri ulkopoliitikan osa-alueita tasa-arvon kannalta.

Tämän tutkielman kannalta erityistarkastelun kohteena käsittelyosioista on juuri kolmas osuus ja sen alaluku “ilmasto-oikeudenmukaisuus”, jossa laaditaan suositukset tasa-arvoiselle ilmastopoliitikalle. Koska tutkielman aiheena on sukupuoli ja ilmastokriisi, keskityn näistä eri osioista ja luvuista ainoastaan osioon neljä ja sen alalukuun “ilmasto-oikeudenmukaisuus”. En siis käsittele muita osioita tutkielman rajauksen vuoksi eli siksi, koska luokiteltavaa aineistoa tulisi siinä tapauksessa yksinkertaisesti liian paljon ja koska pyrin keskittymään vain ilmastokriisin ja tasa-arvon väliseen yhteyteen raporteja tarkastellessani.

5.2 Raportti tasa-arvosta ilmastokriisissä

Toinen tarkasteltavista raporteista “Tasa-arvo ilmastokriisissä – miten Suomi voi edistää tasa-arvoa kansainvälisessä ilmastopoliitikassa” käsittelee laajasti ilmastokriisin epätasa-arvoisia vaikutuksia. Lisäksi raportissa nimenmukaisesti osoitetaan, miten Suomi voi toimia tasa-arvon puolesta ilmastokriisissä. Raportissa esitellään kansainvälistä ilmastopoliitikkaa, sukupuolten välistä tasa-arvoa ilmastopoliitikassa sekä Suomen toimia tasa-arvon puolesta kansainvälisessä ilmastopoliitikassa. Lisäksi kuudennessa luvussa esitellään kolmen esimerkkivaltion kautta, miten tasa-arvoa on onnistuttu edistämään niiden ulko- ja ilmastopoliitikassa. Lopun johtopäätösten jälkeen esitellään vielä suositukset Suomen tasa-arvon edistämiseksi ilmastopoliitikassa, jotka ovatkin erityisen tarkastelun kohteena tämän tutkielman kannalta.

En kuitenkaan ota tutkimuksen kohteeksi niitä osioita raportista, jotka välittävät lukijalle perusinformaatiota kansainvälisestä ilmastopoliitikasta, Suomen ilmastopoliitikasta tai sukupuolten välisestä tasa-arvosta. En myöskään keskity analyysissäni kuviin, joita raportissa

on runsaasti, sillä menetelmänä käytän laadullista sisällönanalyysiä, en kuva-analyysiä. Kokonaisvaltaisen näkemyksen raportista saisi toki yhdistelemällä molempia menetelmiä, mutta tässä tutkielmassa keskitytään vain raportin välittämään tekstimuotoiseen informaatioon riittävän suppean rajauksen vuoksi.

Keskitynkin erityisesti tässä tutkielmassa niihin Plan International Suomen itsensä luomiin ehdotuksiin ja suosituksiin, jotka ovat selkeästi lukijan havaittavissa järjestön omiksi näkemyksiksi, suosituksiksi ja kannanotoiksi. Näin aineistosta tämän raportin osalta rajautuu paljon tekstiä pois, mutta jäljelle jää tämän tutkielman kannalta hedelmällisin osuus. Tämä osuus silloin siis vastaa tutkimuskysymykseen siitä, miten eri ekofeministiset teemat näkyvät Plan International Suomen raporteissa ja sitä kautta laajemmin tämän järjestön vaikuttamisen työssä.

6 Analyysi ekofeminismin eri teemoista suhteessa Plan International Suomen politiikkasuositukseen

Elon ym. mukaan analyysiprosessi alkaa analyysiyksikön määrittämisellä (Elo ym. 2022, 219). Tässä tutkielmassa se on ilmaisu eli yksittäinen lause tai sen osa, virke tai ranskalainen viiva. Olen luonut jokaiselle ekofeminismin teemalle ja niiden alaluokille oman taulukkonsa, johon olen kerännyt nuo ilmaukset. Kaikki keräämäni ilmaukset ovat luokiteltu taulukoihin niiden aihepiiriin perusteella. Taulukot ovat esitetty alla.

Taulukko 1. Kulttuurinen ekofeminismi Plan International Suomen raporteissa (Tuikka 2024)

Kulttuurinen ekofeminismi		
Epäsuora poliittinen toiminta	Sukupuolierojen esiintuminen	Naisten aseman vahvistaminen
“Kehitetään yksityiselle sektorille työkaluja tasa-arvotavoitteiden integroimiseksi ilmastotoimiin” (Lyytikäinen 2023, 16–17.)	“Hyödyntäen feminististä tutkimusta selvitetään ilmasto- ja biodiversiteettisopimusten, ilmastokriisin ja luontokadon sukupuolittuneita vaikutuksia.” (Lyytikäinen 2023, 16–17.)	“Varmistetaan, että globaalin etelän naisten ja tyttöjen ääni kuullaan kaikissa ilmasto- ja luontosopimusneuvotteluissa.” (Lyytikäinen 2023, 16–17.)
“Tuetaan tasa-arvo- ja ilmastotyön kytkemistä toisiinsa.” (Moring ym. 2021, 4.) “Lisää tasa-arvotietoisuutta ilmastotyöhön”. (Moring ym. 2021, 19.)	“Huomioidaan sukupuolen moninaisuus ja intersektionaalisuus.” (Lyytikäinen 2023, 16–17.)	“Tuetaan kehittyvien maiden naisdelegaattien merkityksellistä osallistumista politiikan tekoon kansallisella, alueellisella ja globaalilla tasolla.” (Lyytikäinen 2023, 16–17.)
“Vainottujen ilmastoaktivistien puolustamista.” (Moring ym. 2021, 19.)	“Tyttöjen pitää saada laadukasta koulutusta, jotta he oppivat ilmastonmuutoksen torjumiseen ja sopeutumiseen liittyviä taitoja. Pojat ja miehet taas pitää saada nykyistä vahvemmin osaksi niin tasa-arvo- kuin ilmastokeskustelua.” (Moring ym. 2021, 3.)	“Ohjataan ilmastorahoitusta ainoastaan sukupuolten tasa-arvoa edistäville hankkeille.” (Lyytikäinen 2023, 16–17.) “Vahvistetaan naisten järjestöjen ja feminististen toimijoiden mahdollisuuksia saada ilmastorahoitusta.” (Lyytikäinen 2023, 16–17.) “Rahoituksessa painopiste synergioihin.” (Moring ym. 2021, 19.)

Kulttuurinen ekofeminismi		
Epäsuora poliittinen toiminta	Sukupuolierojen esiintuominen	Naisten aseman vahvistaminen
		“Jatketaan tukea globaalin etelän naisneuvottelijoille.” (Moring ym. 2021, 4.)

Taulukko 2. Liberaali ekofeminismi Plan International Suomen raporteissa (Tuikka 2024)

Liberaali ekofeminismi	
Mahdollisuuksien tasa-arvo	Muutos instituutioiden kautta
“Kirjataan selkeät tavoitteet kansainväliselle ilmasto- ja luontopolitiikalle tulevan hallituksen tasa-arvo-ohjelmaan.” (Lyytikäinen 2023, 16–17.) “Asetetaan tasa-arvo kansainvälisen ilmastopolitiikan keskeiseksi tavoitteeksi.” (Moring ym. 2021, 4.)	“Vahvistetaan kansainvälisen ilmasto- ja luontopolitiikan yhteyksiä Suomen ulkopoliittikkaan, kehityspoliittikkaan ja kansainväliseen tasa-arvopolitiikkaan.” (Lyytikäinen 2023, 16–17.)
“Edistetään sukupuolten välistä tasa-arvoa ilmasto- ja luontoneuvotteluissa sekä Suomen yhteistyössä kansainvälisissä järjestöissä, kehityspankeissa ja kansainvälisissä rahoituslaitoksissa.” (Lyytikäinen 2023, 16–17.)	“Syvennetään pohjoismaista yhteistyötä tasa-arvotavoitteiden huomioimiseksi kansainvälisessä ilmasto- ja luontopolitiikassa.” (Lyytikäinen 2023, 16–17.)
“Varmistamalla erilaisten ihmisten osallistuminen ilmastotyöhön, ilmastonmuutosta voidaan torjua nopeammin ja pysyvämmiin”. (Moring ym. 2021, 3.)	“Kohdistetaan kansainvälinen ilmastorahoitus tasapuolisesti ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen ottaen naisten ja tyttöjen sukupuolituneet tarpeet huomioon, ja kasvatetaan vähiten kehittyneiden maiden osuutta rahoituksesta. (Lyytikäinen 2023, 16–17.) “Kehitetään ohjeistusta tasa-arvotavoitteiden valtavirtaistamiseksi ulkoministeriön ilmastorahoitusta ohjaavan suunnitelman toimeenpanossa.” (Lyytikäinen 2023, 16–17.)
“Edistetään tasa-arvoa kansainvälisessä yhteistyössä.” (Moring ym. 2021, 4.) “Tukea tasa-arvo ja ilmastotyön kytkemiseen globaalissa etelässä.” (Moring ym. 2021, 19.)	“Kerätään tasa-arvotyön pohjaksi tietoa ja määritellään mittarit.” (Moring ym. 2021, 4.)
“Osaamista kehitettävä pitkäjänteisesti.” Moring ym. 2021, 19.)	“Nimitetään tasa-arvotyöhön kansainvälisessä ilmastopolitiikassa vastuuhenkilö”. (Moring ym. 2021, 4.)

Liberaali ekofeminismi	
Mahdollisuuksien tasa-arvo	Muutos instituutioiden kautta
“Yksi mahdollinen keino varmistaa tasa-arvoinen edustus olisivat sukupuolikiintiöt.” (Moring ym. 2021, 10.)	“Tuetaan ilmastopimuksen sihteeristön tasa-arvotyötä”. (Moring ym. 2021, 4.)
“Ihanteena on tasa-arvoinen mahdollisuus hyvinvointiin, joka määritty taloudellisen tasa-arvon kautta.” (Moring ym. 2021, 14.)	“Rahoitetaan kansainvälistä kansalaisyhteiskuntaa.” (Moring ym. 2021, 4.)

Taulukko 3. Sosiaalinen ja sosialistinen ekofeminismi Plan International Suomen raporteissa (Tuikka 2024)

Sosiaalinen/sosialistinen ekofeminismi	
Kaikkien valtasuhteiden purkaminen	Kestävän luontosuhteen luonti
“Tasa-arvonäkökulmaa hyvä laventaa.” (Moring ym. 2021, 19.)	“Hiilineutraalius saavutettava.” (Moring ym. 2021, 19.)

Kuten taulukoista voidaan havaita, olen kerännyt vähiten ilmauksia sosiaaliseen/sosialistiseen ekofeminismin kategoriaan. Tämä johtuu siitä, että raporteissa on puhuttu pelkästään kestävästä luontosuhteesta melko vähän, sillä raportit ovat nimenomaan keskittyneet sekä tasa-arvon että ilmastokriisin väliseen yhteyteen. Lisäksi kyseisestä taulukosta on hyvä huomata, että luokkaan “kaikkien valtasuhteiden purkaminen” on koodattu ilmaus “tasa-arvonäkökulmaa hyvä laventaa” (Moring ym. 2021, 19), vaikka tässä ilmauksessa ei ole kyse kaikkien valtasuhteiden purkamisesta, vaan pikemminkin niiden uudelleenrakentamisesta. Ilmaus kuitenkin sopii kyseiseen luokkaan, sillä se on nimenomaan sosiaalisen ja sosialistisen ekofeminismin periaatteiden mukainen, vaikkei täsmällisesti kuvaakaan sitä, miten asia on sosiaalisen ja sosialistisen ekofeminismin tässä alaluokassa ilmaistu.

Eniten ilmauksia on puolestaan kerätty liberaalin ekofeminismin kategoriaan, kun taas toiseksi eniten niitä on kulttuurisen ekofeminismin kategoriassa. Kuten taulukoista voidaan huomata, jo tämän havainnon pohjalta voidaan siis todeta, että Plan International Suomen politiikkasuosituksissa ja työssä painottuu ennen kaikkea liberaali ekofeminismi eli se, että

pyritään takaamaan kaikille samanarvoiset mahdollisuudet osallistua ilmastopolitiikkaan ja toimia siinä ja että pyritään saamaan muutosta aikaan jo olemassaolevien instituutioiden kautta. Koska Plan International Suomi pyrkii raporttiansa kautta tasa-arvoiseen ilmastotyöhön ja on itsekin instituutio kansalaisjärjestön roolissa, on luontevaa, että sen politiikkasuositukset ovat linjassa nimenomaan liberaalin ekofeminismin periaatteiden kanssa. Myös aiemman tutkimuksen perusteella voidaan tehdä sama johtopäätös, sillä Plan International on toiminut vahvasti esimerkiksi YK:n kanssa yhteistyössä, kuten osoitin luvussa 3.3.

On kuitenkin huomattava, että merkittävä osa aineistosta löydetyistä ilmauksista kuuluu toisaalta kulttuurisen ekofeminismin kategoriaan. Täten ei voida siis suoraan todeta, että Plan International Suomi on yksinomaan liberaalisen ekofeminismin puolestapuhuja, vaan se yhdistelee eniten siis sekä kulttuurisen että liberaalin ekofeminismin teemoja työssään, vaikka painotus onkin liberaalissa ekofeminismissä. Lisäksi on huomioitava, että kuten luvussa neljä totesin, sellaiset ilmaukset, jotka olen koodannut kulttuurisen ekofeminismin alle, voisivat yhtä hyvin sopia myös liberaaliin ekofeminismiin. Tämä johtuukin siis siitä, että alaluokat “mahdollisuuksien tasa-arvo” ja “naisten aseman vahvistaminen” ovat osin päällekkäisiä. Voikin olla hankala tulkita, kumpaan alaluokkaan jotkut aineiston ilmauksista ensisijaisesti kuuluvat, sillä mahdollisuuksien tasa-arvoon voidaan pyrkiä nimenomaan naisten asemaa vahvistamalla.

Lisäksi aiemmasta tutkimuksesta yhteydessä tämän tutkielman tutkimustuloksiin voidaan todeta, että Koska olen tyttö -kampanja hyödynsi liberaalin ekofeminismin perusperiaatteita siten, että sen avulla taattaisiin mahdollisuuksien tasa-arvo, kun taas Girls Get Equal -kampanja tähtäsi nimenomaan tyttöjen aseman vahvistamiseen. Toisaalta on myös huomioitava, että yhteistyö YK:n kanssa esimerkiksi kansainvälisen tyttöjen päivän saavuttamiseksi on myös esimerkki liberaalista ekofeminismistä, jossa muutokseen pyritään instituutioiden kautta.

Kulttuurisessa ekofeminismin kategoriassa eniten ilmauksia on siis luokiteltu alakategoriaan “naisten aseman vahvistaminen”, kun taas liberaalin ekofeminismin luokassa puolestaan eniten ilmauksia on kerätty alaluokkaan “mahdollisuuksien tasa-arvo”. Plan International Suomi siis tahtoo naisten aseman vahvistuvan kulttuurisen ekofeminismin periaatteiden mukaan muun muassa sillä, että naisten ääni saadaan ilmastopolitiikassa kuuluviin ja että ilmatorahoitusta haetaan ensisijaisesti feministisille toimijoille ja sukupuolten välistä tasa-

arvoa ajaville hankkeille. Aiemman tutkimuksen mukaan tällainen toiminta toisi erilaisia tai kenties kokonaisvaltaisempia tuloksia ilmastopolitiikkaan tai jopa vahvistaisi sitä (Alber ja Roehr 2006, 20).

Toisaalta Plan International Suomi tahtoo naisten aseman vahvistamisen lisäksi pyrkiä mahdollisuuksien tasa-arvoon, minkä vuoksi se ajaa vahvasti sukupuolten välisen tasa-arvon lujittamista esimerkiksi sukupuolikiintiöin ja taloudelliseen tasa-arvoon pyrkimällä. Aiemmin ilmastopolitiikkaa ja tasa-arvoa onkin tutkittu lähinnä vain naisten osallisuuden ja edustuksellisuuden kautta, kuten osoitin luvussa 3, joten kokonaisvaltaisempaa lähestymistapaa voikin siksi olla vaikea muodostaa. Tämä näkyy Plan Internationalin toiminnassa laajemmin, sillä liberaalin ekofeminismin painotuksella toimiva järjestö siis pyrkii naisten voimaannuttamiseen ja sitä kautta mahdollisuuksien tasa-arvoon (Potvin ja Cayen 2023, 66–68), sillä epätasa-arvoisia rakenteita järjestö ei esimerkiksi sosiaalisen tai sosialistisen ekofeminismin tapaan pyri purkamaan.

Eniten ilmauksia on luokiteltu siis sekä kulttuurisen ekofeminismin luokkaan “naisten aseman vahvistaminen” että liberaalin ekofeminismin luokkaan “mahdollisuuksien tasa-arvo”. Koska aiemmin tässä luvussa totesin, että mahdollisuuksien tasa-arvoon voidaan pyrkiä juuri naisten asemaa vahvistamalla, onkin hankalaa todeta, kumpaa Plan International Suomi painottaa työssään enemmän. Toisaalta on tärkeää huomata, että toinen tarkasteltavista raporteista painotti juuri tasa-arvoa kokonaisuutena. Kenties voidaan olettaa, että yleistavoite tutkimuksen kohteena olevan järjestön työssä on mahdollisuuksien tasa-arvon toteutuminen ilmastopolitiikassa, mutta niin kauan kun näin ei ole, järjestö työskentelee sen puolesta, että naisten ja tyttöjen asema vahvistuisi. Tämä voidaan todeta myös Khlebnikovan artikkelista, jossa hän osoittaa, että Plan Internationalilla on selkeä suunnitelma kampanjoissaan liikkua yhdestä tavoitteesta seuraavaan (Khlebnikova 2021, 86).

Plan International Suomi itse kuitenkin painottaa työssään erityisesti naisten ja tyttöjen oikeuksia, sillä ne eivät vieläkään kaikkialla maailmassa ole samanarvoisessa suhteessa miesten ja poikien oikeuksiin nähden, ja naiset myös kärsivät epäsuhtaisesti ilmastokriisistä, kuten osoitin luvussa 3.1. Siksi onkin siis syytä todeta, että Plan International Suomi painottaa työssään ennen kaikkea naisten ja tyttöjen aseman vahvistamista ja tällä pyrkii saavuttamaan samanlaiset mahdollisuudet sille, että jokainen voisi ja kykenisi halutessaan esimerkiksi osallistumaan ilmastopolitiikkaan. Merchantin painottama sosiaalinen ja sosialistinen kuitenkin pyrkii saavuttamaan oikeudenmukaisen maailman, joka tulee siis onnistumaan vain

ja ainoastaan globaalin eriarvoisuuden purkamisella, johon siis liittyy myös kapitalististen rakenteiden hajottaminen. Sisällönanalyysini kuitenkin osoittaa, ettei tämä ole Plan International Suomen päätavoite.

On kuitenkin merkillepantavaa, että samaan aikaan kaksi hyvin erilaista ekofeminismia näkyy lähes yhtä vahvasti Plan International Suomen politiikkasuosituksissa ja työssä, sillä kun naiset erotetaan miehistä heidän paremman luontoyhteytensä takia, kuten kulttuuriset ekofeministit tekevät, liberaali ekofeminismi puolestaan nimenomaan pyrkii päinvastaiseen eli sukupuolierojen tasaamiseen ilmastotyössä. Oleellinen kysymys jatkotutkimusta varten onkin siis se, miten Plan International Suomi sekä mahdollisesti muut kansalaisjärjestöt erottavat ilmastotyössään naisten aseman vahvistamisen sekä sukupuolten välisten erojen tasaamisen mahdollisuuksien tasa-arvoon pyrkimisellä. Ennen kaikkea on tärkeää kysyä siis sitä, kumpi on näille järjestöille tärkeämpää, naisten aseman vahvistaminen heidän tunnusomaisia piirteitään korostaen vai sukupuolten välisten erojen tasaaminen kokonaan ilmastokriisissä ja -politiikassa.

7 Johtopäätökset

Tässä tutkielmassa olen vastannut kysymykseen siitä, miten ja mitkä eri ekofeminismit näkyvät lastenoikeusjärjestö Plan International Suomen tasa-arvoa ja ilmastokriisiä käsittelevässä raportissa sekä politiikkasuosituksissa. Laadullisen sisällönanalyysin tuloksista käy ilmi, että eniten tutkielman kohteena olevan järjestön työtä ohjaa liberaali ekofeminismi ja että järjestön toiminta itsessään voidaan tulkita liberaalin ekofeminismin muodoksi. Tämä tarkoittaa sitä, että Plan International Suomi ajaa siis sukupuolten välistä tasa-arvoa jo olemassaolevien instituutioiden kautta ja niiden avulla ja erityisesti mahdollisuuksien tasa-arvoa korostaen, mikä toisaalta siis onkin luonnollista kansalaisjärjestöjen toimintaa.

Toisaalta on myös huomattava, että kulttuurinen ekofeminismi ja erityisesti naisten aseman vahvistaminen on toinen, lähes yhtä tärkeä teema Plan International Suomen työssä ja politiikkasuosituksissa. Tulokset ovat osin päällekkäisiä, sillä mahdollisuuksien tasa-arvoon voidaan pyrkiä naisten asemaa vahvistamalla, mikä ei suoraan vastaa kysymykseen siitä, onko Plan International Suomelle tärkeämpää naisten ominaispiirteiden korostaminen eli yksilöllisyys vai sukupuolten välisten erojen tasaaminen eli yhtenäisyys. Toki molemmat voivat olla tärkeitä tavoitteita Plan International Suomelle järjestönä eivätkä ne myöskään poissulje toisiaan, vaikka sukupuolierojen tasaaminen liberaalin ekofeminismin tavoin tai niiden vahvistaminen kulttuurisen ekofeminismin tavoin ovat päinvastaisia asioita.

Pitäydyn teorialukuni osalta pääosin alkuperäislähteissä, eli 1970–2000-lukujen ekofeminististä teoriaa taustoittavissa teoksissa ja tutkimusartikkeleissa, sillä haluan osoittaa ekofeministisen teorian ytimen. Vaikka nuo alkuperäislähteet, erityisesti Carolyn Merchantin teos *Radical Ecology: The Search for a Livable World* antavat arvokasta taustatietoa ja teoriaperustaa tälle tutkielmalle, ei niissä kuitenkaan suoraan puhuta ekofeminismistä juuri tämän tutkielman kontekstissa, eli ilmastokriisissä. Jatkotutkimuksen kannalta oleellista olisikin siis keskittyä etenkin lähteiden käytön kannalta juuri ekofeministisen teorian ja ilmastokriisin yhteyden osoittamiseen.

Kulttuurisen ekofeminismin tavoin Alber ja Roehr (2006, 20) kuitenkin havaitsivat heidän tutkimusosallistujiansa kokeneen, että naiset voisivat omien ominaispiirteidensä, kuten esimerkiksi sukupuolirooliensa ja miehiin verrattuna erilaisten vastuidensa kautta, tuoda ilmastopolitiikkaan enemmän intersektionaalisuutta ja tasa-arvonäkökulmaa, vaikkei kyseisessä tutkimuksessa suoraan kulttuurisesta ekofeminismistä puhuttukaan. (Alber ja

Roehr 2006, 20.) Täten kyseisen tutkimuksen havaintojen perusteella voidaan olettaa, että nimenomaan kulttuurinen ekofeminismi ja siihen liitetyt periaatteet, kuten naisten aseman vahvistaminen ja sukupuolierojen esiintuominen, voisivat parhaimmassa tapauksessa jopa parantaa ilmastopolitiikkaa tai ainakin lisätä tasa-arvonäkökulman huomioonottamista siinä.

Metodini eli laadullinen sisällönanalyysi sopii tähän tutkielmaan hyvin, sillä se antaa selkeän vastauksen tutkimuskysymykseen, joka siis kuuluu: “miten ja mitkä ekofeminismit näkyvät Plan International Suomen raporteissa?”. Tuloksia tulkitessa on kuitenkin muistettava, että eri ekofeminismien alaluokat “naisten aseman vahvistaminen” ja “mahdollisuuksien tasa-arvo” ovat osin päällekkäisiä, sillä niillä pyritään kenties samaan lopputulokseen, johon tämä tutkielma ei kuitenkaan anna suoraa vastausta. Vaikka määrällisesti osoitan tutkielmassa, että eniten Plan International Suomen työssä ja politiikkasuosituksissa näkyy liberaali ekofeminismi, ei sovi kuitenkaan unohtaa kulttuurisen ekofeminismin merkittävyyttä.

Kiintoisin ja tärkeitä jatkokysymyksiä herättävä tulos onkin siis se, että kumpi on tärkeämpää Plan International Suomelle ja sen kaltaisille järjestöille: kulttuurisen ekofeminismin tapaan naisten aseman vahvistaminen heidän omista naiseuteen liitetyistä piirteistä käsin vai liberaalin ekofeminismin tapaan näiden piirteiden tasoittaminen miehiin nähden. Liberaalia (eko)feminismiä on kuitenkin kritisoitu siitä, että miehet asettavat sen standardin, johon naisten tulisi pyrkiä ja kun naiset ovat tämän standardin saavuttaneet, on tasa-arvo vasta näennäisesti saavutettu (Tong ja Botts 2018, 33–36). Onkin siis tärkeää vielä tutkia yhä kriittisemmin tasa-arvon puolesta toimivia järjestöjä ja sitä, mitä ne pyrkivät saavuttamaan ja ennen kaikkea miten ne pyrkivät tavoitteisiinsa.

Lähteet

Alber Gotelind & Roehr Ulrike. 2006. Climate protection: What's gender got to do with it? *Women & Environments International Magazine*, 70: 17–20.

Allison, Juliann Emmons. 2017. *Ecofeminism and Global Environmental Politics*. Oxford Research Encyclopedia of International Studies. Saatavilla: <https://oxfordre.com/internationalstudies/view/10.1093/acrefore/9780190846626.001.0001/acrefore-9780190846626-e-158>>. Luettu 22.4.2024.

Amnesty. 2024. Ilmastokriisi. Amnesty International. 2024. Saatavilla: https://www.amnesty.fi/mita-amnesty-tekee/ilmastokriisi/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjwuMC2BhA7EiwAmJKRrLqgU7rPecao3NUEey0NNpACqOrbNidMmAZ9Nqj9EXicuDwxl1NogRoCuMkQAvD_BwE>. Luettu 6.10.2024.

Archambault, Anne. 1993. A critique of ecofeminism. *Canadian Woman Studies*, 13(3): 19-22.

Beechey, Veronica. 1979. On Patriarchy. *Feminist Review*, 3(1): 66–82.

Biehl, Janet. 1991. *Rethinking Ecofeminist Politics*. Boston: South End Press.

Carlssare, Elizabeth. 1999. Socialist and Cultural Ecofeminism: Allies in Resistance. *Ethics and the Environment*, 5(1): 89–106.

Davion, Victoria. 1994. *Is Ecofeminism Feminist?* Teoksessa Warren, Karen (toim.) *Ecological Feminism*. London: Routledge, 8–28.

Elo, Satu; Tohmola, Anniina; Kajula, Outi & Kääriäinen, Maria. 2022. Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. *Hoitotiede* 34(4): 215–225.

Euroopan parlamentti. 2018. *Ilmastoneuvottelujen historiaa (infografiikka)*. 17.4.2018. Saatavilla: <https://www.europarl.europa.eu/topics/fi/article/20180404STO00910/ilmastoneuvottelujen-historiaa-infografiikka#event-1979>>. Luettu 22.10.2024.

Federici, Eleonora. 2022. Why ecofeminism matters: Narrating/translating ecofeminism(s) around the world. *Iperstoria: Journal of American and English studies*, 2022(20): 66–77.

Gaard, Greta. 2015. Ecofeminism and climate change. *Women's Studies International Forum*, 49: 20–33.

Giorgetti, Chiara. 1998. The role of nongovernmental organizations in the climate change negotiations. *Colorado Journal of International Environmental Law and Policy*, 9(1): 115–138.

Gordon, Linda. 2016. “Intersectionality”, Socialist Feminism and Contemporary Activism: Musings by a Second-Wave Socialist Feminist. *Gender & History*, 28(2): 340–357.

Huyer, Sophia; Acosta, Mariola; Gumucio, Tatiana & Ilham, Jasmin Irisha Jim. 2020. Can we turn the tide? Confronting gender inequality in climate policy. *Gender & Development*, 28(3): 571–591.

Järviö, Nina. 2022. Ilmastokriisin yhteydessä on puhuttava myös sukupuolten tasa-arvosta. Tasa-arvoasiain neuvottelukunta. 15.7.2022. Saatavilla: <<https://tane.fi/-/ilmastokriisin-yhteydessa-on-puhuttava-myos-sukupuolten-tasa-arvosta>>. Luettu 5.10.2024.

Kagan, Jennifer A. ja Dodge, Jennifer. (2023). The Third Sector and Climate Change: A Literature Review and Agenda for Future Research and Action. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 52(4): 871–891.

Khlebnikova, Sofya. 2021. Plan International and Its Contribution to the Global Civil Society. *Journal of Business Diversity*, 21(2): 83–88.

Lyytikäinen, Minna. 2023. Turvaa ja tasa-arvoa – Suositukset tasa-arvon edistämiseksi Suomen ulkopoliitikassa. Plan International Suomi.

Merchant, Carolyn. 1992. *Radical Ecology: The Search for a Livable World*. New York: Routledge.

Moring, Anna; Tiusanen, Maria & Tynkkynen, Oras. 2021. Tasa-arvo ilmastokriisissä – Miten Suomi voi edistää tasa-arvoa kansainvälisessä ilmastopolitiikassa. Plan International Suomi.

Naisten Pankki. 2021. 3 syytä, miksi ilmastokriisi heikentää naisten asemaa. 10.9.2021. Saatavilla: <<https://www.naistenpankki.fi/yleinen/3-syyta-miksi-ilmastokriisi-heikentaa-naisten-asemaa-ja-4-ratkaisua/>>. Luettu 5.10.2024.

Plan International Suomi. 2022. Plan International Suomen strategia 2022–2027. Saatavilla: <<https://plan.fi/wp-content/uploads/2022/12/Plan-International-Suomi-strategia-FI.pdf>>. Luettu 16.1.2025.

Plan International Suomi. 2025. Saatavilla: <<https://plan.fi/>>. Luettu 19.1.2025.

Potvin, Jacqueline ja Cayen, Laura. 2023. Plan International's Digital Empowerment Campaign: Unlocking Healthy Futures for Girls? *Girlhood Studies*, 16(2), 66-83.

Schreier, Margrit. 2012. *Qualitative Content Analysis in Practice*. Los Angeles: Sage Publications.

Tong, Rosemarie & Botts, Tina Fernandes. 2018. *Feminist Thought: A More Comprehensive Introduction*. (Viides laitos.) New York: Routledge.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli. 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.

UN Women Suomi. 2022. *Feminismin historia: Toisen aallon feminisismi – Yksityinen on poliittista*. 21.11.2022. Saatavilla: <<https://unwomen.fi/yleinen/feminismin-historia-toisen-aallon-feminisimi-yksityinen-on-poliittista/>>. Luettu 22.10.2024.

Warren, Karen. 1994. Introduction. Teoksessa Warren, Karen (toim.) *Ecological Feminism*. London: Routledge, 1–7.

World Bank Group. 2024. *The Gendered Burden of Water Collection in Sub-Saharan Africa*. 13.3.2024. Saatavilla: <<https://www.worldbank.org/en/data/interactive/2024/03/13/gendered-burden-of-water-collection-in-afe-afw-sub-saharan-africa>>. Luettu 5.10.2024.

Yhdistyneet Kansakunnat. 2024. *Yhdistyneet Kansakunnat. UNRIC – Yhdistyneiden Kansakuntien alueellinen tiedotuskeskus*. 2024. Saatavilla: <<https://unric.org/fi/yhdistyneet-kansakunnat/>>. Luettu 19.1.2025.